

Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru

Polisi Iaith Gymraeg

Fersiwn 1.0

*(Mae'r fersiwn yma'n cymryd lle holl fersiynau eraill o bolisiau neu gynlluniau'r iaith
Gymraeg)*

Rheoli Dogfennau			
Teitl	Polisi Iaith Gymraeg	Rhif y Fersiwn	1.0
Perchennog	Gruffydd Thomas, Swyddog Cydymffurfio		
Dyddiad wedi ei Gymeradwyo			
Cymeradwywyd gan			
Dyddiad yr Adolygiad Nesaf	Gorffennaf 2021		

Rheoli Fersiwn			
Fersiwn	Awdur	Dyddiad	Newidiadau
0.1	Gruffydd Thomas	11/07/2018	Drafft cyntaf
0.2	Gruffydd Thomas	19/07/2018	Amnewid paragraffau 3.2 a 3.3 gyda 3.2-3.4 newydd.
0.3	Gruffydd Thomas	31/07/2018	2.3 - Safonol 112A yn symud i SAD 5.4 - golygwyd 10.11 a 10.12 wedi eu switsio
1.0	Gruffydd Thomas	31/07/2018	Cymeradwyo

Cynnwys

- 1 Cyflwyniad
- 2 Cyfrifoldebau
- 3 Gohebiaeth
- 4 Galwadau Teleffon
- 5 Cyfarfodydd Cyhoeddus, Digwyddiadau a Chyrsiau
- 6 Dogfennau a Ffurflenni
- 7 Gwefan a Chyfryngau Cymdeithasol
- 8 Cyfathrebu o amgylch yr Ardd: Gwasanaethau Derbynfa, Arwyddion a Hysbysiadau
- 9 Polisiâu a Chreu Polisiâu
- 10 Recriwtio a Chyflogaeth
- 11 Gwahoddiadau i Dendro
- 12 Cadw Cofnodion ac Adrodd
- 13 Cwynion
- 14 Adolygiad Polisi

1 Cyflwyniad

- 1.1 Drwy weledigaeth Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, fel y cytunwyd gan yr Ymddiriedolwyr:

"Cadwraeth, Addysg, Ysbrydoliaeth: bydd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru yn chwarae i Gymru ar y llwyfan byd-eang";

a'r pumed o'i wyth nod strategol allweddol:

"Dod yn sefydliad diwylliannol eiconig yng Nghymru, gan ychwanegu'n arwyddocaol a mesuradwy i statws a chydabyddiaeth Cymru"

rydym yn cydnabod yn glir y rôl bwysig y gall a dylai'r Ardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ("yr Ardd") ei chwarae ym mywyd diwylliannol a chymdeithasol y wlad.

- 1.2 Trwy'r gefnogaeth a ddarperir gan Gyngor Sir Caerfyrddin rydym yn cydnabod ymhellach y cyswllt sydd gennym gyda'n cymunedau, a bod yn rhaid i ni ymdrechu i fod yn aelod annatod a pharchus o'r gymuned.
- 1.3 Credwn hefyd ei bod yn arfer busnes da i ddarparu gwasanaethau yn iaith dewis ein cwsmeriaid ac y mae'n dangos parch i'n gweithlu i annog a hwyluso'r defnydd o'u dewis iaith yn y gweithle.
- 1.4 Mae Adran 44 o Fesur yr Iaith Gymraeg (Cymru) 2011 yn rhoi dyletswydd ar yr Ardd i gydymffurfio â Safonau Iaith Gymraeg fel y'i nodir yn ei Hysbysiad Cydymffurfio. Nod y Polisi yma yw adlewyrchu gofynion cyffredinol Hysbysiad Cydymffurfiaeth yr Ardd, ond dylid cyfeirio at yr Hysbysiad am fanylion llawn y safonau ble yr ydym o dan rwymedigaeth i gydymffurfio.
- 1.5 Ni chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, a lle y bod modd, byddwn yn ceisio hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg.
- 1.6 Byddwn yn ymdrechu i sicrhau bod popeth a gynhyrchwn yn y Gymraeg yn gywir o ran ystyr a mynegiant. Byddwn yn gwneud newidiadau i unrhyw destun neu neges Gymraeg sy'n angenrheidiol cyn gynted â phosib.

2 Cyfrifoldebau

- 2.1 Mae'r Cyfarwyddwr yn gyfrifol i Fwrdd yr Ymddiriedolwyr am weithredu'r Polisi yma, ond disgwylir i bob aelod o staff a gwirfoddolwyr ddeall a gweithredu'r Polisi yn eu gwaith o ddydd i ddydd.

- 2.2 Rhaid i Benaethiaid Adran sicrhau bod eu holl bolisiâu a'u systemau yn cydymffurfio â'r Polisi yma ac i Safonau'r Iaith Gymraeg.
- 2.3 Rhoddir cyfrifoldeb i'r swyddi canlynol am sicrhau cydymffurfiaeth â Safonau iaith Gymraeg penodol:

Swydd	Yn gyfrifol am Rif(au) Safonol
Pennaeth Cyfleusterau a Gweithrediadau	8-10, 13, 16, 101-108A, 116, 140
Pennaeth Marchnata a Chyfathrebu	14, 48, 51, 52
Pennaeth Masnachu a Derbyniadau	60, 63, 64
Swyddog Adnoddau Dynol	95-100, 112A, 123, 132-136, 145-148
Swyddog Cydymffurfio	125-131, 141-144, 149-168

- 2.4 Os bydd swydd yn dod yn wag, neu os yw deilydd y swydd ffwrdd o'r gwaith am gyfnod sylweddol o amser, bydd y Cyfarwyddwr yn neilltuo cyfrifoldeb dros dro am unrhyw safonau a bennir i'r swydd honno i aelod arall o staff.
- 2.5 Dylai pob aelod o staff a gwirfoddolwr hysbysu Swyddog Cydymffurfiaeth yr Ardd ynghylch unrhyw fater y credant efallai na fyddant yn cydymffurfio â'r polisi hwn a / neu'r Safonau Iaith Gymraeg.
- 2.6 Bydd y Swyddog Cydymffurfiaeth yn monitro cydymffurfiaeth ac yn gwneud argymhellion i Benaethiaid Adran neu aelodau eraill o staff fel sy'n briodol.

3 Gohebiaeth

- 3.1 Rydym yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.
- 3.2 Os derbynnir gohebiaeth yn Gymraeg ac mae angen ateb, byddwn yn cyfateb yn y Gymraeg oni bai bod y person wedi nodi nad oes angen ateb yn y Gymraeg.
- 3.3 Pan fyddwn yn ysgrifennu at rywun am y tro cyntaf, byddwn yn ymdrechu i ganfod pa iaith y maen nhw'n dymuno gohebu; byddwn yn cofnodi eu dewis; a byddwn yn defnyddio'r iaith honno ym mhob gohebiaeth yn y dyfodol wrth ysgrifennu'n unig at y person hwnnw.
- 3.4 Pan fyddwn yn ysgrifennu at un person yn unig ac nad ydym yn gwybod dewis iaith y person hwnnw, byddwn yn anfon gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.
- 3.5 Pan fyddwn yn cyfateb i fwy nag un person, byddwn yn anfon yr ohebiaeth yn y Gymraeg ac yn y Saesneg.

- 3.6 Pan fydd rhywun yn dweud wrthym eu bod am dderbyn gohebiaeth yn y Gymraeg, byddwn yn cofnodi eu dewis ac yna'n defnyddio'r Gymraeg yn unig yn yr holl ohebiaeth yn y dyfodol, ac eithrio pan fo deunydd yn cael ei gynhyrchu'n ddwyieithog.
- 3.7 Ym mhob gohebiaeth a anfonir o'r Ardd (gan gynnwys negeseuon e-bost), ac ymhob cyhoeddiad a hysbysiadau yn gwahodd gohebiaeth, byddwn yn datgan ein bod yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg; y byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn y Gymraeg; ac na fydd hyn yn arwain at unrhyw oedi.

4 Galwadau Teleffon

- 4.1 Bydd pob galwad ffôn i brif rif yr Ardd yn cael ei ateb gyda chyfarchiad yn y Gymraeg yn dilyn y Saesneg. Bydd y cyfarchiad yn y Gymraeg yn cynnwys neges y gall y sawl sy'n galw siarad Cymraeg os dymunant.
- 4.2 Bydd y neges ffôn ateb ar brif rif yr Ardd yn y Gymraeg ac yna'r Saesneg. Bydd y neges yn y Gymraeg yn hysbysu galwyr y gallant adael neges yn y Gymraeg.
- 4.3 Lle bynnag y byddwn yn cyhoeddi ein prif rif ffôn byddwn yn datgan yn y Gymraeg ein bod yn croesawu galwadau yn y Gymraeg.
- 4.4 Bydd aelod o staff neu wirfoddolwr sy'n ateb galwad llinell uniongyrchol o'r tu allan i'r Ardd (gan gynnwys galwad a wneir drwy'r intercom ar y giât Mynedfa Gorfforaethol) yn rhoi cyfarchiad Cymraeg yn dilyn Saesneg.
- 4.5 Os yw unrhyw un sy'n ffonio'r Ardd yn dymuno siarad yn y Gymraeg, ac nad yw'r aelod o staff / gwirfoddolwr yn gallu delio â'r alwad yn y Gymraeg, rhaid trosglwyddo'r alwad i aelod o staff / gwirfoddolwr sy'n siarad Cymraeg. Os nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg yn gallu cymryd yr alwad, dylid esbonio hyn a dylid gwneud trefniadau ar gyfer aelod o staff sy'n siarad Cymraeg i gysylltu â'r person cyn gynted ag sy'n ymarferol.

5 Cyfarfodydd Cyhoeddus, Digwyddiadau a Chyrsiau

- 5.1 Pan fyddwn yn gwahodd pobl i gyfarfod yn yr Ardd byddwn yn gofyn iddynt a ydynt am ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod. Os yw o leiaf 10% o'r bobl a wahoddwyd i unrhyw gyfarfod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg, byddwn yn darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd oni bai bod yr holl gyfranogwyr yn siaradwyr Cymraeg.
- 5.2 Pan fyddwn yn trefnu cyfarfod neu ddigwyddiad sy'n agored i'r cyhoedd byddwn yn:
 - a) Anfon gwahoddiadau yn y Gymraeg yn ogystal ag yn y Saesneg;
 - b) Hysbysebu yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg;

- c) Nodwch ar unrhyw ddeunyddiau hysbysebu y gall mynychwyr ddefnyddio'r Gymraeg;
 - ch) Darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd lle bod angen;
 - d) Sicrhewch fod yr holl ddeunydd ysgrifenedig yn y cyfarfod ar gael yn y Gymraeg.
- 5.3 Wrth gynllunio unrhyw gwrs addysg newydd, gwneir asesiad o'r angen i gynnig y cwrs yn y Gymraeg. Pan fydd yr asesiad yna'n dod i'r casgliad nad oes angen cynnig y cwrs yn y Gymraeg, bydd yr asesiad yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Ardd.
- 5.4 Bydd unrhyw gyhoeddiad dros system cyfeiriad cyhoeddus yn cael ei wneud yn y Gymraeg yn gyntaf; fodd bynnag, mewn achos o argyfwng a phan nad oes siaradwr Cymraeg ar gael ar unwaith, efallai y bydd y cyhoeddiad yn cael ei wneud yn y Saesneg yn unig.
- 5.5 Bydd yr holl ddeunyddiau cyhoeddusrwydd a hysbysebu a gynhrychir gan yr Ardd ar gyfer unrhyw gyfarfod, digwyddiad, cwrs neu gyfleuster yn cael eu cynhyrchu yn y Gymraeg yn ogystal ag yn y Saesneg.

6 Dogfennau a Ffurflenni

- 6.1 Bydd yr holl ddogfennau a ffurflenni a gynhrychir yn benodol ar gyfer y cyhoedd (ac eithrio dogfennau gwyddonol neu dechnegol) yn cael eu cynhyrchu yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.
- 6.2 Os oes unrhyw ddogfen neu ffurflen ar gael i'r cyhoedd (ac eithrio dogfennau gwyddonol neu dechnegol) ac nad oes gofyn iddo fod yn y Gymraeg yn barod, byddwn yn cynhyrchu fersiwn Gymraeg ohoni os yw'r pwnc neu'r gynulleidfa a ragwelir yn awgrymu y dylai'r ddogfen fod yn y Gymraeg.
- 6.3 Pan fod dogfennau neu ffurflenni Cymraeg a Saesneg ar wahân yn cael eu cynhyrchu, byddwn yn nodi ar y fersiwn Saesneg bod y ddogfen / ffurflen ar gael yn y Gymraeg.
- 6.4 Pan fod gan ffurflenni wybodaeth ymlaen llaw, bydd y wybodaeth honno yn iaith y ffurflen.

7 Gwefan a Chyfyngau Cymdeithasol

- 7.1 Bydd yr holl dudalennau a bwydlenni ar ein gwefan yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg, gyda chysylltiad uniongyrchol ar bob tudalen Saesneg i'r Gymraeg gyfatebol, ac i'r gwrthwyneb.

- 7.2 Bydd pob swydd ar gyfryngau cymdeithasol o gyfrifon gardd swyddogol yn cael ei wneud yn y Gymraeg ac yn y Saesneg.
- 7.3 Pan atebir ar gyfryngau cymdeithasol, fe'i gwneir yn yr iaith a ddefnyddir gan y person sy'n gwneud y sylw neu'r cwestiwn.

8 Cyfathrebu o amgylch yr Ardd: Gwasanaethau Derbynfya, Arwyddion a Hysbysiadau

- 8.1 Mae'r Ardd yn annog ymwelwyr, staff a gwirfoddolwyr i ddefnyddio'r Gymraeg os ydynt am wneud hynny, a pharchir hawl pobl i siarad Cymraeg neu Saesneg.
- 8.2 Dylai pob aelod o staff dwyieithog yn y rolau derbyn a chwsmeriaid (e.e. Porthdy, Siop Blanhigion, canllawiau, caffis a bwytai) wisgo bathodynau sy'n dangos eu bod yn siarad Cymraeg; anogir pob aelod arall o staff sy'n siarad Cymraeg i wneud hynny.
- 8.3 Os yw ymwelydd yn dymuno siarad Cymraeg gydag aelod o staff neu wirfoddolwr, ac nid yw'r aelod o staff / gwirfoddolwr sy'n bresennol yn siarad Cymraeg yna dylid galw am aelod o staff dwyieithog neu wirfoddolwr i fynychu. Os nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg yn gallu mynychu, dylid esbonio hyn a threfniadau yn cael eu gwneud ar gyfer uwch aelod o staff sy'n siarad Cymraeg i gysylltu â'r ymwelydd cyn gynted ag sy'n ymarferol.
- 8.4 Bydd yr holl arwyddion a hysbysiadau sy'n deillio o'r Ardd, yn barhaol a dros dro, yn y Gymraeg ac yn y Saesneg.
- 8.5 Pan fydd arwyddion neu hysbysiadau newydd yn cael eu creu, neu pan fydd arwyddion neu hysbysiadau yn cael eu hamnewid, bydd y testun Cymreig yn cael ei osod fel ei fod yn debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.

9 Polisiâu a Chreu Polisiâu

- 9.1 Byddwn yn cynhyrchu fersiynau Cymraeg o'r holl bolisiâu lle mae gofyn i ni wneud hynny gan Safonau'r Gymraeg.
- 9.2 Pan fyddwn yn ymgymryd â gweithgareddau gwneud polisi, gan gynnwys pryd y byddwn yn:
- llunio polisi newydd, neu adolygu neu ailwampio polisi presennol; neu
 - cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi; neu
 - comisiynu neu ymgymryd ag ymchwil sydd wedi'i fwriadu i'n cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi

byddwn yn ystyried:

a) sut y gellid gwella'r cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg;

b) sut y gallai newid polisi effeithio ar effaith gadarnhaol ar y ffordd y caiff yr iaith Gymraeg ei thrin o'i chymharu â'r Saesneg.

10 Recriwtio a Chyflogaeth

10.1 Ar gyfer yr holl swyddi newydd neu swyddi gwag, byddwn yn asesu'r angen am sgiliau iaith Gymraeg gan ddefnyddio un neu fwy o'r categorïau canlynol:

- a) Mae sgiliau iaith Gymraeg yn hanfodol;
- b) Mae angen dysgu sgiliau iaith Gymraeg pan gaiff eu penodi i'r swydd;
- c) Mae sgiliau iaith Gymraeg yn ddymunol; neu
- ch) Nid oes angen sgiliau iaith Gymraeg;

a byddwn yn cadw copi o bob asesiad o'r fath a wneir.

10.2 Byddwn yn cadw cofnod, ar gyfer pob blwyddyn ariannol, o nifer y swyddi newydd a swyddi gwag a osodwyd ym mhob categori Cymraeg uchod.

10.3 Bydd unrhyw bost sydd wedi'i gategoreiddio fel un lle mae'r Gymraeg yn hanfodol, yn ddymunol neu'n rhaid ei ddysgu, wedi nodi hyn yn yr hysbyseb, a fydd yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.

10.4 Bydd yr holl hysbysebion ar gyfer swyddi gwag yn:

- a) Nodi y gellir cyflwyno ceisiadau yn y Gymraeg, ac na chaiff ceisiadau a gyflwynir yn y Gymraeg eu trin yn llai ffafriol na'r rhai a gyflwynir yn y Saesneg;
- b) Gofynnwch i ymgeiswyr nodi yn eu cais a ydynt am gael eu cyfweld / eu hasesu gan ddefnyddio'r iaith Gymraeg, a byddant yn egluro y bydd gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg yn cael ei ddarparu os oes angen.

10.5 Bydd pob deunydd recriwtio yn cael ei gyhoeddi yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg. Bydd hyn yn cynnwys:

- a) Deunydd sy'n esbonio'r broses gais a / neu gyfweliad;
- b) Disgrifiadau swydd;
- c) Manylebau person.

10.6 Lle gwneir cais yn y Gymraeg byddwn yn hysbysu'r ymgeisydd o'r penderfyniad yn y Gymraeg.

10.7 Pan fyddwn yn cynnig swydd i unigolyn, byddwn yn gofyn i'r unigolyn hwnnw os yw'n dymuno i'w cytundeb fod yn y Gymraeg; ac os byddant yn gwneud hynny, bydd y cytundeb yn cael ei ddarparu yn Gymraeg.

10.8 Byddwn yn gofyn i bob un o'n gweithwyr yr iaith (Cymraeg neu Saesneg) y byddent yn hoffi ei dderbyn:

- a) Unrhyw ohebiaeth bapur sy'n ymwneud â'i gyflogaeth;
- b) Unrhyw ddogfen sy'n ymwneud â'i anghenion hyfforddi;
- c) Unrhyw ddogfen sy'n amlinellu ei amcanion perfformiad;
- ch) Unrhyw ddogfen sy'n amlinellu neu'n cofnodi ei gynllun gyrfa;
- d) Unrhyw ffurfiau sy'n cofnodi neu'n awdurdodi
 - (i) Gwylliau blynyddol;
 - (ii) Absenoldeb o'r gwaith;
 - (iii) Oriau gwaith hyblyg;

a darparu'r rhai yn yr iaith y gofynnir amdani

10.9 Wrth ddelio â chwynion gan aelodau o'n staff neu wrth ddelio â materion disgyblu staff rydym yn

- a) Croesawu'r defnydd o'r Gymraeg, gan gynnwys lle gwneir cwynion neu honiadau yn Gymraeg neu lle mae aelodau'r staff yn dymuno ymateb yn y Gymraeg i honiadau a wneir yn eu herbyn;
- b) Ymateb yn y Gymraeg i achwynydd pan wneir cwyn yn Gymraeg;
- c) Gofyn i aelodau staff os ydynt am ddefnyddio'r Gymraeg mewn unrhyw gyfarfodydd, a darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg os oes angen;
- ch) Yn hysbysu staff am unrhyw benderfyniadau yn y Gymraeg os ydynt wedi defnyddio'r Gymraeg yn ystod y broses.

10.10 Cynigir hyfforddiant gorfodol ar iechyd a diogelwch yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg. Unrhyw hyfforddiant staff mewn recriwtio a chyfweld; rheoli Perfformiad; cwynion a gweithdrefnau disgyblu; a bydd delio â'r cyhoedd yn cael ei gynnig yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.

10.11 Pan ddarperir hyfforddiant o'r fath yn y Gymraeg, byddwn yn cadw cofnod ar gyfer pob blwyddyn ariannol am:

- a) Nifer yr aelodau o staff a fynychodd yr hyfforddiant yn y Gymraeg; a
- b) Chanran y cyfanswm o staff sy'n mynychu hyfforddiant yn y Gymraeg.

- 10.12 Fel rhan o'u cyfnod sefydlu, bydd staff a gwirfoddolwyr newydd yn cael hyfforddiant ar Safonau Iaith Gymraeg a Pholisi Iaith yr Ardd, gan gynnwys sut i ymdrin â chwynion, o fewn tair wythnos i ddechrau gweithio.
- 10.13 Byddwn yn gofyn i'r holl staff asesu eu sgiliau iaith Gymraeg yn flynyddol, a byddwn yn cofnodi ar ein rhestr staff pa aelodau staff sy'n siarad Cymraeg rhugl.
- 10.14 Byddwn yn cynnig ystod o gyfleoedd yn ystod oriau gwaith i staff wella eu sgiliau iaith Gymraeg.
- 10.15 Darperir ymadroddion dwyieithog i'r staff y gellir eu defnyddio mewn negeseuon y tu allan i'r swyddfa, a'r geiriad i'w ddefnyddio yn eu llofnod e-bost, gan gynnwys teitl swydd, manylion cyswllt, ac a ydynt yn rhugl yn y Gymraeg neu'n ddysgwr.
- 10.16 Lle bod angen, byddwn yn darparu meddalwedd cyfrifiadurol i staff ar gyfer gwirio gramadeg a sillafu Cymraeg a byddwn yn darparu rhyngwynebaw meddalwedd iaith Gymraeg lle maent yn bodoli.

11 Gwahoddiadau i Dendro

- 11.1 Cyhoeddir pob gwahoddiad i dendro am gytundeb a gyhoeddwn yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.
- 11.2 Byddwn yn datgan ar wahoddiadau i dendro y gellir cyflwyno tendrau yn y Gymraeg neu yn y Saesneg.
- 11.3 Ni fydd y tendrau a dderbynnir yn y Gymraeg yn cael eu trin yn llai ffafriol na'r rhai yn y Saesneg.
- 11.4 Os bydd angen i ni gyfweled tendrwy fel rhan o'r broses byddwn yn:
- a) Hysbysu'r bobl sy'n tendro y gallant ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfweiliad; a
 - b) Darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg lle bod angen.

12 Cadw Cofnodion ac Adrodd

- 12.1 Ar gyfer pob blwyddyn ariannol, byddwn yn cofnodi, yn ôl dosbarth o safon (cyflwyno gwasanaethau, llunio polisiau, gweithredol), nifer y cwynion a dderbyniwn yn ymwneud â'n cydymffurfriad â Safonau Iaith Gymraeg, a byddwn yn cadw copïau o bob cwyn ysgrifenedig a dderbyniwn i'r iaith Gymraeg.
- 12.2 Byddwn yn cyhoeddi adroddiad blynyddol yn y Gymraeg a Saesneg erbyn diwedd mis Medi bob blwyddyn sy'n nodi, mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol flaenorol:

- a) Sut yr ydym wedi cydymffurfio â safonau darparu gwasanaethau a nifer y cwynion sy'n ymwneud â safonau darparu gwasanaethau;
- b) Sut yr ydym wedi cydymffurfio â safonau llunio polisi a nifer y cwynion sy'n ymwneud â'r safonau llunio polisi;
- c) Sut yr ydym wedi cydymffurfio â'r safonau gweithredol a
 - (i) nifer y gweithwyr sydd â sgiliau iaith Gymraeg ar ddiwedd y flwyddyn dan sylw, yn ôl lefel sgil;
 - (ii) nifer yr aelodau o staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi a gynigiwyd gennym yn y Gymraeg yn ystod y flwyddyn;
 - (iii) nifer y staff sy'n mynychu fersiwn Gymraeg o unrhyw gwrs hyfforddi yr ydym yn ei gynnwys, fel canran o'r cyfanswm sy'n mynychu'r cwrs hwnnw;
 - (iv) nifer y swyddi newydd a swyddi a hysbysebir, yn ôl categori o sgiliau iaith Gymraeg sy'n ofynnol;
 - (v) nifer y cwynion sy'n ymwneud â'r gweithrediadau safonau.

12.3 Cyhoeddir yr adroddiad blynyddol ar ein gwefan a bydd copi ar gael yn y Porthdy ar gyfer aelodau'r cyhoedd. Byddwn yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r adroddiad ar gyfryngau cymdeithasol ac yn ein cylchlythyrau.

12.4 Bydd y Polisi Iaith Gymraeg yma, ynghyd â chopi o Safonau'r Iaith Gymraeg, yn cael eu cyhoeddi ar ein gwefan ac ar gael yn y Porthdy.

12.5 Bydd Swyddog Cydymffurfiaeth yr Ardd yn darparu unrhyw wybodaeth y gofynnir amdano gan Gomisiynydd yr Iaith Gymraeg sy'n berthnasol i'r safonau y mae dyletswydd arnom i gydymffurfio â hwy.

13 Cwynion

13.1 Pan wneir cwyn am y defnydd o'r Gymraeg yn yr Ardd, dylai'r aelod staff neu wirfoddolwr, os yw'n briodol, ymarferol a rhesymol, gymryd camau i ddwyn pwnc y gŵyn i gydymffurfio â'r safonau (er enghraifft trwy drefnu bod fersiwn Gymraeg o arwydd dros dro yn cael ei gynhyrchu ar unwaith) ac yn egluro'n gwrtais y camau y mae ef neu hi yn eu cymryd i'r achwynydd.

13.2 Ym mhob achos, dylid gofyn i'r achwynydd a hoffai ef / hi drafod y mater gydag uwch reolwr (ac a hoffai ef neu hi siarad Cymraeg i'r rheolwr hwnnw); ac os felly, dylai'r aelod

o staff drefnu i uwch reolwr gwrdd ag ef, ysgrifennu ato neu ffonio'r achwynydd fel y ffafrir.

13.3 Dylid trosglwyddo manylion unrhyw gŵyn a dderbyniwyd ynghylch yr iaith Gymraeg yn yr Ardd, gan gynnwys copi o unrhyw gŵyn a gyflwynwyd yn ysgrifenedig, i Swyddog Cydymffurfio'r Ardd ar unwaith. Bydd y Swyddog Cydymffurfiaeth yn ymchwilio gyda'r bwriad o argymhell unrhyw newidiadau i hyfforddiant, polisiau, systemau neu arwyddion i'r Penaethiaid Adran.

14 Adolygu Polisi

14.1 Adolygir y polisi yma bob tair blynedd oni bai bod newid i Safonau, deddfwriaeth neu arweiniad yr Iaith Gymraeg gan Gomisiynydd yr Iaith Gymraeg.

14.2 Bydd Swyddog Cydymffurfio'r Ardd yn goruchwyllo'r adolygiad, a chaiff newidiadau eu cymeradwyo gan Uwch Reolwyr yr Ardd.